

ЙДЕ СЕСІЯ. СКЛАДЕМО ЇЇ ВІДМІННО!

ПРОЛІТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

РІК ВИДАННЯ XXXII

За наукові КАДРИ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ та профкому
Одеського ордена Трудового Червоного Прапора
державного університету ім. І. І. Мечникова

№ 1 (846)

12 січня 1966 р.

Ціна 2 коп.

ЗВІГУЮТЬ ФІЛОЛОГИ

СЕСІЯ в новому, 1966 році набирає швидкість. Вона вже бурхливо йде по всіх факультетах. Організовано, без зривів її розпочато і на філологічному факультеті. Для багатьох студентів це остання сесія, останній студентський залік та екзамен — попередню дипломна робота та державні випускні іспити.

Останнім 3 січня був дзвоник для студентів V курсу відділення російської мови. 5 січня він востаннє прозвонив і п'ятикурсним українського відділення. Воскресіння вони прослухали лекції доцента А. Недзвідського.

Щасливого вам фінішу, п'ятикурсники!

Сесія. Перші курси в основному почали непогано, але зриви в них є. На українському відділенні, наприклад, з зарубіжної літератури та українського правопису.

На II українському та на IV курсах сесія проходить чи не найкраще. Непогано на IV курсі студенти склали заліки з методики мови та літератури, які допо-

жуть їм в підготовці до наступної педагогічної практики.

Серед кращих тут, як завжди, студенти Н. Гомелюк, В. Тодоренко, Г. Бортник, Н. Семенюк та інші.

Успішно склали залік з української мови студенти третьої групи II курсу.

В основному задоволені викладачі результатами заліку з латинської мови на I курсі.

Гірше на III курсах, зокрема на українському відділенні, де чимало студентів не склали досі заліку з сучасної української мови. Це Л. Лимасова, П. Михальчук, Л. Орленко, Н. Іванова. Не склали спецсеминар з української мови

студенти О. Попова, Н. Полякова, С. Чабан та інші. А ось такі студенти III курсу, як О. Шевченко, П. Гудзь, Н. Пахоловіцька успішно складають залікову сесію.

***

На фізичному факультеті пройшов перший іспит з наукового атеїзму, який склали студенти III курсу. Добре відповідали студенти Муриков, Носова, Дмитрієва, Олійник, Шумакова.

Отже, на всіх факультетах підбиваються підсумки знань, що набули студенти за семестр. Основна мета студентів — скласти сесію на «відмінно» і «добре». Це буде найкращим подарунком XXIII з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу.

Б. НИЖЕГОРОДОВ.

СКЛАДАЮТЬ ЗАОЧНИКИ

СТУДЕНТИ загальнонаукового факультету відділення української мови та літератури склали вже кілька заліків та іспитів.

Нещодавно студенти I групи II курсу цього відділення склали іспит з зарубіжної літератури. Загалом іспит пройшов задовільно. Невдача спіткала тільки двох студентів, які одержали «незадовільно».

Старший викладач М. Соколянський називає серед студентів цієї групи кілька чоловік, відповідями яких він залишився задоволеним. Це, наприклад, студент В. Бондар. Він показав глибокі знання зарубіжної літератури. Розповідаючи про твір Гете «Фауст», він цитував німецькою мовою. Такого студента можна поставити в приклад і студентам денного навчання.

В ЧЕСТЬ 50-РІЧЧЯ

РАДЯНСЬКОЇ ВЛАДИ

ЗМАГАННЯ ЗА КРАЩУ АКАДЕМГРУПУ

КОМІТЕТ ЛКСМУ і профком прийняли рішення: на ознаменування 50-річчя Радянської влади оголосити університетське змагання за кращу академічну групу.

Підведення підсумків і оголошення результатів змагання проводитимуться: після закінчення літньої сесії 1965/1966 навчального року;

в кінці навчання в 1967 році.

Студентська група, яка займе перше місце по університету в змаганні, буде нагороджена туристською путівкою до міст Москви та Ленінграда.

Студентська група, яка займе друге місце, поїде до Києва.

Студентська група, яка займе третє місце, буде нагороджена перехідним призом.

УМОВИ ЗМАГАННЯ

Академічна група є ініціатором у організації і проведенні семінарів, диспутів, наукових конференцій. Кожний студент повинен на практиці творчо застосовувати знання марксистсько-ленінської теорії.

Академічна група бореться за високу успішність, бере під свій контроль самостійну роботу кожного студента, члена групи, з тим, щоб учбові (лекційні, семінарські, практичні і т. д.) заняття проходили найбільш ефективно і цікаво.

Група бере участь у науково-дослідній роботі (підготовка доповідей, участь у їх обговореннях,

публікування наукових праць і т. д.).

Студенти групи повинні брати активну участь у громадському житті курсу, факультету, університету, міста й області (виконання громадських доручень, виступи з лекціями і бесідами для населення, робота групи по військово-патріотичному вихованню, шефська і культурно-масова робота, участь у художній самодіяльності).

Закон нашого життя — вчитись, жити і працювати по-комуністичному. Кожний студент групи повинен суворо дотримуватись морального кодексу будівника комунізму.

КОМІТЕТ КОМСОМОЛУ, ПРОФКОМ.

ПЕРШІЙ ІСПИТ

БАГАТО цінних заходів провела кафедра історії КПРС по прищепленню студентам навиків самостійної роботи над працями класиків марксизму-ленінізму, над книжкою. Лекції, семінарські заняття, консультації тематичні і групові, індивідуальні бесіди — все було підпорядковане цій меті. І результати наявні.

На іспитах багато студентів — Сурмін, Садлій, Шлапак, Насельський, Вайнер, Волл, Костенко, Боровик та інші виявили відмінні знання, вміння пов'язувати теоретичні положення, що ними вивчались, з сучасністю, з практикою комуністичного будівництва.

І, на жаль, ті, хто не працював в році ритмічно, не брав участі в роботі наукового гуртка, ігнорував заходами методсекцій і кафедр, виявились беспорядними і на іспитах. Це стосується зокрема т. Тюріна, який одержав «двійку». Нижче від своїх можливостей відповідали тт. Слободянюк, Гарський, Федорін, Ласак.

Доцент Я. ШТЕРНШТЕЙН.

НАРАДА НАРОДНИХ КОНТРОЛЕРІВ

У Великому актовому залі університету, як вже повідомляла газета, напередодні Нового року відбулися збори представників народних контролерів вищих та середніх спеціальних учбових закладів Центрального району Одеси.

З доповіддю про підсумки роботи народних контролерів виступила тов. Кудрякова. Про завдання народних контролерів проінформувала тов. Маценко.

Діючи властивими їм методами, органи Народного контролю повинні показувати приклади діловитості, вміння доводити розпочату справу до кінця, домагатися обов'язково практичного результату.

М. ДОБРОГОРСЬКИЙ.

На факультеті іноземних мов багато уваги приділяється технічним засобам навчання.

На знімках (зліва): студентки першого курсу Н. ІВАНОВА та Е. ХАРИТОНОВА на заняттях в

лабораторії усного мовлення. На правому знімку — студенти-першокурсники знайомляться зі звукозаписною апаратурою. Заняття проводить лаборантка Л. МІТЕЙКО (в центрі).

ГОТУВАТИ

ІДЕЙНО ЗАГАРТОВАНИХ, УМІЛИХ СПЕЦІАЛІСТІВ

З ВІДКРИТИХ ПАРТІЙНИХ ЗБОРІВ

Н АША газета вже повідомляла, що 22 грудня 1965 року в університеті відбулись відкриті партійні збори. Їх порядок денний — «Про стан навчально-виховної роботи і завдання партійної організації університету».

Сьогодні ми розповідаємо про те, як проходили ці збори.

ГОЛОВУЮЧИЙ надає слово для доповіді виконуючому обов'язки проректора по учебній роботі доценту В. Фащенко.

— Питання навчально-виховної роботи, — почав доповідач, — слід розглядати не статично, а діалектично, у взаємодії двох сторін — викладач і студент. У вузі викладач і студент — це проблема номер один.

Ми мусимо оцінювати при конкурсах, переобранні не лише кількість статей у викладача, а і його вміння формувати світогляд, душу студента, передавати йому необхідні знання. Між викладачем і студентом існують прямі й зворотні зв'язки.

Дозвольте зупинитись на невеличкому звичайнісінькому прикладі. 14 листопада 1965 р. на першу лекцію до старшого викладача Ю. Шмандина у 73 ауд. не пройшов після дзвоника жоден першокурсник — не можна! Викладач považає себе, свій предмет і інших студентів. А в суміжну аудиторію № 77 після дзвоника протягом 10—12 хвилин заходили студенти. Там практично проводив молодий викладач. Студентка III курсу механіко-математичного факультету Малахова сказала, що до нього на практичні можна запізнюватись. От вам і зворотний зв'язок. Так прищеплюється байдужість і розгильдяйство.

— Ми дуже багато говоримо про трудову дисципліну, — продовжував В. Фащенко. — За словами Макаренка, дисципліна — не засіб, а результат виховання. У вузі дисципліна починається з викладача — його культури, знань, майстерності, вимогливості до себе й до інших.

Організація навчального процесу — справа складна, а ми часом не робимо елементарних речей: не розписуємося у журналах відвідування, проводимо семінарські заняття, коли з академічної групи присутніх лише 6 студентів (заняття з історичного матеріалізму на III курсі філологічного факультету; кафедра філософії про це знала, але ніяких заходів не вжила).

Навчальною частиною не проведено жодного стенографування лекцій, за винятком 8 лекцій з суспільних дисциплін. Відкритих лекцій за семестр було лише 9 (по 3 на історичному, філологічному і біологічному факультетах).

Взаємовідвідування лекцій, яке допомагає об'єктивно вивчити рівень лекційної роботи, теж недостатнє.

Дещо у нас зроблено в напрямку поліпшення роботи з молодими викладачами. Тут треба відзначити діяльність проф. Фішера, доцентів Литвинчука, Руденко, Повігчаної, Демидова. Але загалом методична робота з молодими вимагає вищого рівня.

На сучасному етапі вищої шко-

ли гостро постало питання про використання новітніх технічних засобів у навчальному процесі. На природничих факультетах університету техніка є, але її мало. На гуманітарних вона впроваджується дуже повільно.

Програмоване навчання ще не набуло прав громадянства на всіх кафедрах. У нас є лише ентузіастична справа — професор Елькін, доценти Швець і Савицька. Два роки ведуться лише розмови, агітація за програмоване навчання, але поки кожна кафедра не запланує запрограмувати порядком експерименту якийсь розділ курсу — ми не зрушимо з місця у цій справі.

У нас немає наукового нормування домашніх завдань і списків літератури. Кожна кафедра дає максимум завдань, не враховуючи реального часу на їх виконання. На філологічному факультеті, наприклад, на семестр можуть дати списки текстів, які треба читати протягом року по 10 годин щодня. Це призводить до так званого «діагонального» читання.

Не всюди у нас є точний динамічний розрахунок навантаження викладачів, особливо на заочному навчанні.

Далі доповідач зупинився на питаннях, зв'язаних з раціональним розподілом погодинного фонду.

— Для узагальнення науково-методичної, виховної роботи кафедри і накреслення перспектив її розвитку, — продовжував доповідач, — необхідно провести конференцію, можливо, на таку тему: «Навчальний процес і комуністичне виховання», залучивши до участі в ній всі кафедри.

У зв'язку з цим виникає питання про роль кафедр і вчених рад факультетів у виховній роботі. У поточному семестрі лише на двох факультетах — хімічному та факультеті іноземних мов — детально розглядалися питання виховної роботи. Інші задовольнилися тим, що «прив'язували» проблему виховання до виробничих питань.

Проблема «кафедра і студент», спільна праця викладача і студента — не така проста. Візьмемо біологічний факультет, там найчастіше розмовляють зі студентами на кафедрах. І дивно — найбільше грубих порушень серед студентів біологічного факультету (Сороктін, Головін, Белобородов, Єрохін, Глухов, Соколик). Чи не є це результатом безпринципового загравання зі студентами?

Тепер візьмемо інший бік навчального процесу — студента. Ми не проводили спеціального дослідження, але знаємо з досвіду, що переважна більшість студентів — хороша. Це заради них ми живемо і працюємо. Але, на жаль, склалась погана традиція: з часу відведеного на виховання, 60 процентів і більше ми витрачаємо на ледарів та на людей нездібних.

Чим займаються з ранку до ночі декани і навчальна частина протягом останніх двох місяців? Ліквідацією заборгованості та погодинним фондом.

Далі доповідач в підтвердження навів ряд прикладів, що свідчать про велику академзаборгованість.

І дивує, — продовжував він, — неправильна позиція комсомольських активістів. В оці передсесійні місяці вони починають активізуватись і перетворюються в проха-

чів: «Дозвольте студентці раз скласти, вона плаче і мама плаче її. Жалко». Так приходив за прохача комуніст — секретар комсомольського бюро фізичного факультету т. Шлапак. Він просив за профорга т. Яхненко, яку деканат подав на виключення. Причому він керувався не принципом справедливості, а жалістю. Не можна гуманізм підмінити жалістю. Жалість до непулящих дуже шкодить роботі.

Є положення про курсові іспити й заліки. Це — закон. Його не можна порушувати. Вимогливість, допомога в процесі навчання і справедливості — ось що повинно бути у ставленні до своїх колег.

Ви подивіться: за 3 місяці за пропуски занять з 14 студентів знято стипендії. Це жорстока міра покарання, крайній захід. Винесено за 3 місяці 78 доган наказом ректора. Це — показник недостатньої виховної роботи комсомольців.

Ми комуністи, — говорить, закінчуючи доповідь В. Фащенко, — йдучи назустріч XXIII з'їзду партії, мусимо ставити і розв'язувати складні проблеми підготовки спеціалістів, людей, здатних будувати комуністичне суспільство. Для цього потрібно багато зусиль і максимум вимогливості до себе і до своїх колег по спільній праці в університеті.

ДОПОВІДЬ В. Фащенко була вислухана з великим інтересом. Учасники зборів активно обговорювали її.

Першим взяв слово доцент А. Жаборюк.

— Я гадаю, — сказав він, — що з перших же днів перебування студентів в нашому університеті необхідно орієнтувати їх на те, що вони будуть працювати в школі на посаді вчителя. Це не закриває здібним студентам шлях в науку, в мистецтво. В зв'язку з цим постає проблема спрямувати весь наш педагогічний процес в першу чергу на підготовку вчительських кадрів. Ми кожного року проходимо педагогічну практику і шукаємо, в яку школу надсилати студентів. Назріла проблема — мати для кожного факультету базу школу.

І друге питання — дисципліна і успішність. Ми виключили 20 студентів за академічну заборгованість. Зараз є ще 20, що по 3—4 рази складали заліки. Треба рішуче позбавитися таких студентів.

Слово надається Г. Плюсконос. Він підкреслив, що виховна робота не є справою тільки кафедр суспільних наук. Всі кафедри повинні виховувати студентів.

Далі тов. Плюсконіс говорив про естетичне виховання молоді.

На трибуні — Д. Поліщук — декан фізичного факультету.

— Я хочу сказати декілька слів, — почав він, — про дуже велику проблему — проблему двійчників. Ми не завжди приділяємо достатню увагу тим студентам, які з тих чи інших причин прийшли до університету, не маючи достатньої підготовки, вміння працювати.

З другого боку, ми іноді підходимо ліберально до несумлінних студентів, злісних боржників, від яких потрібно очищати університет.

Далі тов. Поліщук говорить про необхідність покращання виробничої практики студентів-фізиків.

Студент М. Пода — секретар комсомольської організації історичного факультету сказав:

— Мені здається, що на партійних зборах потрібно поставити питання про підбір і розстановку комсомольських кадрів. Треба зробити так, щоб комсомольська група справді стала центром виховної роботи.

Доцент І. Попова говорила про допомогу молодим викладачам, передавання їм досвіду старших колег.

Виступає професор Н. Букатевиц, завідувач кафедри російської мови. Він зазначив, що в доповіді висвітлені найбільш важливі питання навчання і виховання.

Далі професор Букатевиц говорив про необхідність поліпшення прийому до університету, підготовки до лекцій і семінарських занять викладачів, вказав на те, що кожне заняття мусить бути творчим, на кожній лекції повинен відчуватися живий струмінь думок викладача.

В своєму виступі В. Соломонов говорив про те, що факультетам необхідно надати можливість більш впливати на набір студентів.

Доцент Б. Шайкевич зупинився на питанні взаємовідвідування лекцій.

— Обмін думками, — сказав він, — важливий момент в підвищенні якості лекцій. Але я вважаю формалізмом те положення, при якому завідувач кафедри чи член кафедри зобов'язаний відвідати 7—8 і більше лекцій.

Потім тов. Шайкевич висунув ряд заперечень щодо виступу тов. Плюсконоса.

Завідувач кафедри іноземних мов В. Шатух в своєму виступі зупинився на аналізі роботи викладачів-погодинників і необхідності зміцнення учебної дисципліни.

Виступає професор Д. Елькін. Він говорить:

— Мені здається, що я не зроблю помилки, якщо скажу, що існує відомий розрив з наукою, до якої ми залучаємо студентів, і тими методами навчання, якими ми користуємось.

Методика навчання у вузі не може стояти на місці, вона повинна рухатись вперед і прогресувати. Щодо цього для нас велике значення має програмоване навчання.

Програмоване навчання — це не мода, а форма навчання, продиктована сучасним технічним прогресом.

Доцент С. Мельник говорив про те, що необхідно покінчити з лібералізмом щодо студентів, які порушують трудову дисципліну і норми соціалістичного співжиття.

Слово надається ректору університету професору О. Юрженкові.

— Підготовка висококваліфікованих кадрів, — сказав він, — людей високого обов'язку, патріотів нашої країни — це основна функція університету, перша його заповідь, перше його завдання. Тому зрозуміла увага, яку приділяє партійна організація і сьогоднішні збори цій кардинальній проблемі.

Ми в значній мірі відходимо іноді від загальних норм життя вищої школи, норм, що склалися іноді віками. Справді, що це значить, коли студент приходив скла-

дати іспити по сім разів? Є питання: якщо студент не склав іспиту, він має право прийти до професора і вдруге, коли він вдруге не складе, тоді виступає комісія і вирішує, чи же ця людина залишатися студентом. Чому ми цього не робимо?

Друге, що нас турбує — це готовка молодих викладацьких кадрів через аспірантуру, через асистентські канали і таке інше.

Професор Юрженко відзначив, що ті, хто виступав в дебатах, внесли ряд цінних пропозицій, спрямованих на покращання учебно-виховної роботи. І ці пропозиції треба втілювати в життя.

У своєму виступі секретар партійної організації університету Л. Калуст'ян сказав:

— Не можна розглядати комуністичне виховання молоді у відриві від змісту навчального процесу. Однак у нас не завжди мають місце єдність процесу навчання і процесу виховання. На заняттях з спеціальних дисциплін недостатньо розкриваються методологічні проблеми наук.

Не всі викладачі, особливо на природничих факультетах, приділяють належну увагу виховній роботі. Викладачам цих факультетів потрібно більше займатися питаннями ідеологічної роботи, методичними і філософськими проблемами. Наприклад, якби викладачі і завідувачі кафедрами механіко-математичного факультету приділяли більше уваги ідеологічній роботі, то стан справ на факультеті був би кращим.

— Нещодавно партійний комітет обговорював питання про стан агітаційної роботи на історичному і фізичному факультетах і звернув увагу на неприпустимість заміни різними масовими заходами індивідуальної роботи, на зневажання її.

Л. Х. Калуст'ян різко критикує юридичний факультет, кафедру фізвиховання, в роботі яких є ряд серйозних недоліків.

— Відсутність повсякденного контролю, — підкреслив Л. Калуст'ян, — так психологічно настроє частину студентів, що деякі з них починають працювати тільки перед іспитами. Знання, набуті штурмом, неміцні. Тому партійним організаціям, деканатам, кафедрам потрібно посилити контроль за самостійною роботою студентів, підвищити вимоги на семінарських і практичних заняттях.

Є і порушення учебної і трудової дисципліни, випадки неправильного поведіння в гуртожитках. Наш студентський авангард — студенти-комуністи, комсомольці повинні суворо ставитись до порушників, а не чекати поки декан, парторг, завідувач кафедри займуться ними.

— Ми стоїмо перед важливим етапом в житті вузів, — підкреслив тов. Калуст'ян, — перед зимовою екзаменаційною сесією. Перше завдання партійних і комсомольських організацій — зробити так, щоб ця сесія була складена успішно.

***

ВІДКРИТІ партійні збори університету прийняли розгорнуте рішення, спрямоване на покращання учебно-виховної роботи.

МОЇ ДОРОГІ!

Через декілька хвилин наш поїзд залишить Радянську землю. З далекого Забайкальська дозволяю послати вам мої сердечні поздоровлення з Новим, 1966 роком і найщиріші і найкращі побажання.

Протягом навчання в Радянському Союзі мене оточували симпатія і любов радянських людей, симпатія і любов викладачів і співкурсників нашого рідного Одеського університету. Дозвольте мені висловити вам глибоку подяку і обіцяти, що на своїй Батьківщині, в праці на благо свого народу я намагатимуся робити все так, щоб наш Одеський університет міг пишатися своїм колишнім студентом, щоб всі мої радянські друзі могли пишатися своїм в'єтнамським другом.

З широчю повагою
ВО-ДИК-ТОН.
Забайкальськ.

ВЕЧІР ПОЕЗІЇ

В АЖКО собі уявити формування особистості радянської людини без широкої естетичної підготовки. Саме тому професорсько-викладацький колектив філологічного факультету постійно піклуються, щоб студенти — майбутні працівники освітніх закладів — оволоділи формами естетичного виховання. Про це свідчить вечір поезії, проведений нещодавно з ініціативи кафедри російської літератури.

Вечір розпочався з цікавої доповіді доцента Д. Чернявської, яка підкреслила, що розквіт сучасної лірики пояснюється особливостями нашого часу, часу будівництва комунізму в нашій країні.

Гострий інтерес у присутніх викликав конкурс на краще виконання віршу, що відбувся після доповіді. А вже кожен читав свій улюблений твір.

Схвилювано звучать слова Межелайтиса з віршу «Попіл» у виконанні студентки II курсу російського відділення Т. Бродецької.

Тонкий гумор і разом з тим ліризм твору М. Алігер «Перше кохання», передає студентка А. Найдюнова (III курс, українське відділення).

Помітила і зуміла показати лукаву посмішку Агнії Барто в її віршах про дітей студентка I курсу вечірнього навчання Л. Яковлева.

Імена цих студенток та багатьох інших були названі серед кращих, коли члени журі виносили рішення про нагородження учасників конкурсу книжками радянських поетів.

А. СЛЮСАР.

ДРУГЕ ЗАСІДАННЯ

Н ЕЩОДАВНО в кабінеті мистецтвознавства відбулось друге засідання французького клубу.

Студенти, які вивчають французьку мову, з цікавістю продивились новий кінофільм «Жак, Серж та інші». Екран ніби переніс глядачів в далеку Францію. Студенти почули живу мову, мелодійні пісні батьківщини Вольтера, Гюго, Мопассана.

Керує клубом старший викладач Н. Свірська.

В. СІНЬКОВСЬКИЙ,

«Хто хоче виступити?» Це запитання викладачеві в нашій групі на семінарі двічі ставити не доводилося. Активність була високою. Всім хотілося поділитися своїми думками з того чи іншого питання.

До дзвоника залишилось хвилин десять, коли, як правило, починалась розмова на тему: «Світ сьогодні». З багатьох щоденних подій, які відбуваються у всіх країнах світу, ми обирали найцікавіші. Нас знайомили з сучасним міжнародним становищем, з комуністичним і робітничим рухом. Іван Михайлович висвітлював ак-

НАШІ СЕМІНАРИ

туальні міжнародні проблеми. На другому курсі лекції з історії КПРС розпочались з висвітлення матеріалів Великої Вітчизняної війни. По карті з указкою хайлович Фролов організував екскурсію в знамениті одеські кат-

едра. Педагог завжди зрозуміє своїх студентів. І Іван Михайлович зрозумів нас, двадцятирічних, які пережили грізних фронтівих днів.

І на черговому семінарському занятті нас чекав сюрприз: раптом засвітився екран, затріщав кіно-

проектор. Кадри військової кінохроніки оживили події Великої Вітчизняної війни.

А через декілька днів Іван Михайлович організував екскурсію в знамениті одеські катедри. Педагог завжди зрозуміє своїх студентів. І Іван Михайлович зрозумів нас, двадцятирічних, які пережили грізних фронтівих днів.

Суворі, внутрішньо підтягнуті тизанський табір Молодцова-Бадана. В тримтячих від хвилювання руках хиталися вогники свічок. По вологих стінах повзли наші

тіні. Вони — начебто відбиток наших батьків і старших братів, які залишилися тут, під тридцятиметровою товщею землі.

На дві хвилини потушили свічки. Постояли в тиші. Це був наш салют героям наших підручників. А коли повертались додому, то говорили про героїв одеських каткомб, про фронтовиків.

І ще говорили про користь документального кіно, унаочнення в проведенні семінарських занять.

С. ХАНЕВИЧ,
студент II курсу філологічного факультету.

СТАРШІ наукові співробітники Г. Чемересюк і М. Макушин з захопленням ведуть дослідницьку роботу.

На знімку: Г. ЧЕМЕРЕСЮК (справа) і М. МАКУШИН за роботою в лабораторії фізики напівпровідників.

ЗМІСТОВНА ДОПОВІДЬ

НА цьому засіданні гуртка по вивченню історії КПРС з доповіддю виступила студентка другого курсу фізичного факультету Хохлачова. Вона вела розмову про підступні методи американської розвідки.

Після обговорення змістовної доповіді виступив керівник гуртка доцент Я. Штернштейн.

Ю. ШОСТАК, староста гуртка.

СЛІДАМИ НАШИХ ВИСТУПІВ

ЗАХОДІВ ВЖИТО

В НАШІЙ газеті за 25 листопада (№ 31) була надрукована замітка «Ну і дівчата». Декан і секретар партбюро філологічного факультету повідомили редакцію, що ця замітка стала предметом серйозної і принципової розмови про студентську етику на курсових комсомольських зборах, а також на зборах студентів, що проживають у гуртожитку.

Студентка З. Гауц за недисциплінованість позбавлена стипендії. Порушено клопотання про виселення з гуртожитку студентки З. Колісниченко.

ДОПОМОГА БУДЕ

В ГАЗЕТІ № 24 за 1 жовтня 1965 року була опублікована кореспонденція «Якби був кабінет», де йшла мова про те, що студенти, які проходять практику в школі, потребують методичної допомоги.

Начальник учбової частини ОДУ в зв'язку з опублікуванням цієї кореспонденції, повідомив редакцію:

«В кабінетах історичного факультету зібрано необхідні наочні посібники, учбово-методичну літературу і програми. В період педагогічної практики будуть оформлені спеціальні вітрини на допомогу студентам-практикантам.

Кабінет педагогіки поповнився новою методичною літературою, посібниками і повним комплектом підручників та учбових програм з шкільних предметів.

В Міністерство освіти УРСР надіслано лист з проханням систематично постачати університет всіма новими шкільними підручниками і учбовими програмами.

Деканам факультетів дано вказівки про створення постійно діючих методичних кабінетів і кутків, діяльність яких повинна бути особливо активною в період проведення педагогічної практики».

ДОЧЕКАЛИСЬ

І ЗАОЧНИКИ

В КОРЕСПОНДЕНЦІЇ «Заочники чекають», опублікованій 20 жовтня в газеті «За науковці» (№ 26), Л. Холоденко повідомляла про те, що для студентів-заочників не надійшло жодної програми, методичного посібника чи методичної розробки.

З учбового відділу університету редакцію повідомили, що недоліки, зазначені в кореспонденції «Заочники чекають» мали місце, але з вини відповідних видавництв вузів, які несвоєчасно надсилали замовлену університетом учбово-методичну літературу.

Наприкінці жовтня університет уже одержав для студентів-заочників загальнонаукового і філологічного факультетів програми з 9 курсів і контрольні завдання з англійської мови.

В міру надходження учбово-методичної літератури вона буде вручатися студентам-заочникам.

ЦІННА СПАДЩИНА

ДО 100-РІЧЧЯ А. Г. ГОТАЛОВА-ГОТЛІБА

П'ЯТНАДЦЯТОГО січня 1966 року минає 100 років від дня народження А. Г. Готалова-Готліба. Доктор педагогічних наук, професор нашого університету, Артемій Григорович Готалов-Готліб був одним з великих учених і педагогів, людиною великої ерудиції і пошуків.

Інтерес до наукової роботи з'явився у Готалова-Готліба ще в студентські роки. Під керівництвом академіка Ф. Н. Успенського він виконав дипломну роботу і конкрусне дослідження, які були удостоєні диплома першого ступеня і золотої медалі.

Історичними дослідженнями

Готалов-Готліб займався і після Великого Жовтня. За час свого довгого життя він написав понад 250 робіт.

Педагогічна діяльність А. Г. Готалова-Готліба — найцікавіша і найяскравіша сторінка його життя. Він був учителем в Одесі, в Петербурзі, директором гімназії у Ялті, в Кишиневі, у Пскові. Однак у повну силу його талант педагога-новатора розгорнувся лише після Великої Жовтневої революції, коли він з 1919 року зв'язав своє життя з Одесою. А. Г. Готалов-Готліб очолює в Одесі курси політосвіти, комісію по розробці плану введення загального навчання, бере участь у виданні журналу «Наша школа». Він був одним з організаторів інституту народної освіти, і очолює педагогічний методичний комітет.

Одне з центральних місць у спадщині Готалова-Готліба займає проблема організації учбового процесу. Підготовка учителя до уроків розглядалась чим як систематична повсякденна робота.

А. Г. Готалов-Готліб писав про необхідність досягти позитивних результатів позитивними заходами і уважним і доброзичливим ставленням до учнів та їх потреб. Він розглядав учбовий та виховний процес як єдиний та взаємозв'язаний, який повинні організувати педагоги та керівники школи.

Не менш важливим аспектом педагогічної справи він вважав позакласну роботу, зокрема екскурсії, краєзнавство. Ця робота, говорив він, має стимулювати учнів протягом учбового року до підвищення успішності і старанності.

Величезний досвід організації учбово-виховного процесу Готалов-Готліб віддав на створення радянської школи. Основуючись на ленінських статтях про народну освіту, він популяризував політехнічне виховання учнів.

Велику увагу приділяв Готалов-Готліб фізичному розвитку молоді.

Чимало цінного в спадщині Готалова-Готліба. Думається, що в нашому вузі необхідно зібрати і видати кращі його роботи, зробивши їх надбанням наукової і педагогічної громадськості, надбанням студентства університету.

Доцент Ф. ГОЛЬДІН.

В Інституті хімічної фізики Академії наук СРСР під керівництвом академіка Івана Кнунянца проводиться синтез і вивчення катенанів — хімічних сполук нового типу, зовсім не схожих на своїх хімічних братів. Що ж це за речовини?

Всі хімічні сполуки складаються з атомів і молекул, які зв'язані між собою за рахунок складної взаємодії електронів і ядер атомів, що входять до складу молекули. Здавалось би, все ясно. Але ось починають надходити звістки про синтез в СРСР і за рубежом органічних сполук, що збудовані без хімічних зв'язків! Вони являють собою гігантські цикли, що складаються з 26—30 ланцюжків атомів, які сполучені один з од-

ним просто механічно, за принципом — кільце в кільці, цикл у циклі. Звідси і назва катенани — від латинського слова «ланцюг».

**МОЛЕКУЛИ
БЕЗ ЗВ'ЯЗКУ**

Ці речовини являють собою величезні органічні молекули, подібні до білків. Такі сполуки до цього часу не зустрічались у природі, хоч цілком можливо, що вони десь існують.

Хіміки синтезують катенани по-ки що в лабораторії. Це — робота надзвичайно важка. Досить зауважити, що одержання катенани з 26 ланцюжків вимагає синтезу в 20 стадій.

Визначення в'язкості катенанів, дослідження їх структури в значній мірі прояснило принцип побудови цих складних органічних молекул. Що ж стосується їх ролі в живій і неживій природі, то про це можна лише здогадуватися.

ЖИВІ ЛІКИ

ПРОХОДИТЬ клінічне випробування новий протипухлинний препарат аурантин, що синтезований недавно на хімічному факультеті Московського університету під керівництвом Олексія Силаєва. Як показали попередні випробування, аурантин ефективний при деяких злоякісних новоутвореннях.

П'ятнадцять років працює на факультеті лабораторія антибіотиків. Тут досліджено властивості та розроблено методи синтезу нових сполук, покладено початок промислового виготовлення найважливіших лікарських препаратів. Співробітники лабораторії вивчили хімічну природу і механізм дії поліпептидів на організм людини. Вперше вивчені співвідношення між їх активністю і токсичністю, одержано аурантин, трихотексин та інші препарати, токсичність яких в 200 разів менша, ніж у вихідних речовин.

Хіміки вказали шляхи промислового освоєння антибіотика граміцидіна-С (радянського) який виділено з ґрунтової бактерії. Цей препарат успішно застосовується у клінічній хірургії для оброблення ран та з іншою метою. Недавно в лабораторії був синтезований «Поліміксин-М» — ефективний засіб для лікування багатьох захворювань тварин і підвищення їх продуктивності.

Є. ГРУЗИНОВ, інженер.

Ю. ДРУГОВ.

ШЛЕМ—ХОЛОДИЛЬНИК

Цей шлем чимось нагадує головний убір космонавта, однак свої функції він виконує далеко від космічних трас — в тихій і суворій операційній.

...Вже давно вчені помітили, що при зниженій температурі різко падають інтенсивність процесів обміну в людському організмі і потреба в кисні. Гіпотермію — охолодження тіла хворого до температури нижче «нормальної» — все частіше використовують при складних операціях і в післяопераційний період, коли виникає гостре кисневе «голодування». Якщо всі органи і тканини спроможні витримати кисневе голодування протягом п'ятнадцяти хвилин, то межа витривалості людського мозку обмежена всього чотирма-п'ятьма хвилинами. Після закінчення цього строку в клітинах мозку вже починаються необоротні зміни.

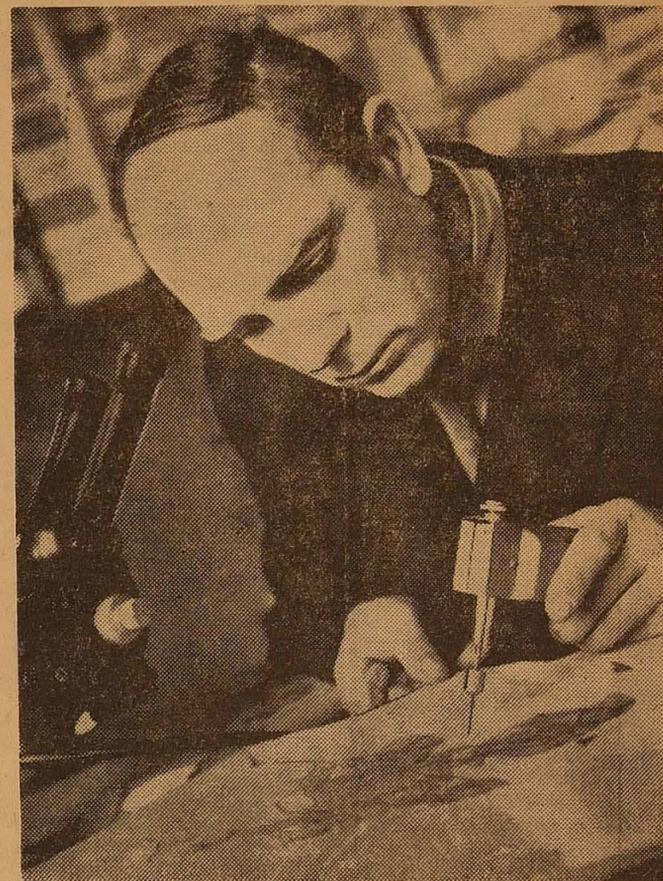
Широке впровадження гіпотермії гальмувалось через відсутність апарату, який відповідав би сучасним медичним і технічним вимогам. Перш за все апарат повинен швидко, не обморожуючи шкіру голови, понижувати температуру головного мозку і далі підтримувати її протягом довгого часу.

Надійшли, легкий і простий в експлуатації шлем-охолоджувач для глибокої гіпотермії головного мозку розроблений інженером Михайлом Дерковським і доктором медичних наук професором Віктором Буковим, які працюють в Науково-дослідному інституті клінічної і експериментальної хірургії. Шлем виготовлений з резини з високою теплопровідністю. Вона посилює теплообмін між охолоджуючим розчином, який циркулює всередині по трубках, і шкірним покривом голови. Поверх шлему надівають гумовий чохол, який зменшує втрати холоду і запобігає утворенню інєю на зовнішній поверхні шлему.

Якщо мозок охолоджувати довгий час, то поступово понижуються і температура людського тіла. Щоб обмежити її тридцяти трьома градусами Цельсія, коли серце ще працює нормально, у апараті передбачений терморегулятор. Для огородження хворого від шуму охолоджуючий устрій можна вивести за межі операційної, з'єднуючи його зі шлемом гнучким шлангом.

Є. ГРУЗИНОВ, інженер.

Ю. ДРУГОВ.

РІДКІСНІ ЗНАХІДКИ РАДЯНСЬКОГО ПАЛЕОНТОЛОГА

ЧЕТВЕРТИЙ рік підряд повертається в Москву з багатими трофеями Казахстано-Таджицький експедиційний загін Палеонтологічного інституту Академії наук СРСР, яким керує старший науковий співробітник інституту О. Г. Шаров.

За ці роки в урочищі Мадиген поблизу міста Шураба і в копалинному гірському озері урочища Ауліє, в горах Каратау Чимкентської області, загоном було знайдено близько 10

тисяч відбитків комах, риб, рослин і різних рептилій. Серед знахідок є унікальні екземпляри представників доісторичної фауни.

Остання експедиція вченого увінчалася унікальною знахідкою невідомої світовій науці літаючої рептилії з урочища Мадиген і покритого шерстю крилатого ящур-птерозавра з гірського озера в Каратау.

НА ЗНІМКУ: О. Г. Шаров за обробкою однієї з своїх знахідок — відбитка птерозавра.

ЧИСТІ „ТАНКИ“

НЕДАВНО в одеський порт повернувся танкер «Пхеньян». Він відвіз на Кубу нафту, а на зворотному рейсі в його відсіках зберігалися дев'ять тисяч тонн цукру-сирцю.

Недавно це було б неможливим. Після розвантаження нафти і мазута у відсіках танкера — особливо на днищі — завжди залишається нафта. Її не можна відкачати насосами, і вона призьбується з рейсу.

І тільки коли танкер ставлять на ремонт, його відсіки — «танки» — відмивають.

Таке миття раніше проводилось вручну, займало близько двох тижнів, доводилося працювати в атмосфері, наповненій нафтовими газами.

Зараз співробітники лабораторії морських геологічних і хімічних досліджень Союзморніпроєкта та Інституту фізичної хімії Академії наук СРСР під керівництвом професора Аркадія Таубмана створили синтетичний миючий препарат «МЛ». Препарат розчиняють у воді (морській чи прісній, взятій із-за борту) і змочують ним стіни і днище танкера. Утворюється емульсія, яку відкачують насосами у відстійник корабля, де вона за кілька годин розпадається на нафту і миючий розчин. Нафта спливає вгору, її збирають і використовують, а препарат, що залишається внизу, застосовують для повторного промивання багато разів.

Препарати типу «МЛ» зараз застосовуються і на залізничному транспорті. Ними миють цистерни, деталі двигунів внутрішнього згоряння, що поставлені на ремонт.

Н. ЖИГАЧ.

МАЛЕНЬКИЙ ІТАЛІЄЦЬ В РОСІЇ

В одному з букіністичних магазинів Праги нещодавно було виявлено дев'ять рукописних томів «Життя і подорожі Філіпо Балатрі».

Перше ж знайомство з рукописом дозволило встановити — це мемуари. Автор їх деякий час жив при дворі Петра I, близько спілкувався з ним.

Книжки купила Національна бібліотека Чехословаччини і передала як дарунок Державній бібліотеці імені Леніна.

Філіпо Балатрі народився в місті Пізе, в родовитій, але збіднілій сім'ї. Талант хлопчика — незвичайно чистий голос — був помічений і ось він вже придворний співець великого герцога тосканського. Так вийшло, що на одному з придворних вечорів Філіпо почув гість герцога російський князь Петро Голицин. Участь маленького італійця була вирішена. Від-

їжджаючи до Росії, князь разом з морськими спеціалістами, які потрібні були Петру для створення національного флоту, повіз і Філіпо Балатрі. Це був особистий подарунок тосканського герцога російському царю.

В Росії Філіпо веде щоденник. З його записів стає ясно, що робить він це по вказівці двора Медичі. Мемуари, що дійшли до нас, написані значно пізніше на основі цього щоденника.

Близькість до двору дозволяє хлопчикові бути в курсі найважливіших державних справ. Тому Балатрі пише про змови духівництва і бояр, які чинили опір реформам царя. Автор мемуарів цілком на боці Петра. Його за-

хоплює розум, працездатність, воля перетворювача Росії.

Прожив Філіпо в Росії близько двох років.

Цікава доля самих мемуарів. По випадкових позначках на полях — екслібрисах і навіть графській короні, відтиснутій на першій сторінці, співробітник бібліотеки імені Леніна Юлія Герасимова встановила, що з Німеччини книжка потрапила до Англії, а потім до Італії. Як вона опинилась в Празі, поки що не встановлено.

Зараз рукопис перекладається на російську мову, готується до друку.

Ігор ВЛАДІМІРОВ.

